

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

BUXGALTERIYA HISOBI
FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	400000 –	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000 –	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 –	Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi – 2024 yil

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot
60410100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va
sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Buxgalteriya hisobi
Fan turi:	Tanlov fanlari
Fan kodi:	ACCOU6
Yil:	4
Semestr:	7
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	44
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	106
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda buxgalteriya hisobining ob'ektlari (xo'jalik mablag'lari va ularning kelib chiqish manbalari), ularning xo'jalik yuritish jarayonidagi harakati, xo'jalik muomalalarini hisobga olish, ularni hujjatlashtirish va umumlashtirish, xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mulkiy, moliyaviy faoliyati to'g'risidagi to'liq ishonarli ma'lumotlarni shakllantirish hamda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida taqdim etish, moliyaviy va boshqaruv hisobini tashkil qilish, uning normativ huquqiy asoslari bo'yicha yo'nalishiga mos bilim, kunikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalar xo'jalik yurituvchi sub'ektlar mablag'lari, ularning tashkil topish manbalarining xarakterini to'g'ri tashkil ettirish, hisobotlarni tuzish, moliyaviy hisobot ma'lumotlari shaffofligini ta'minlash, boshqa sub'ektlar bilan hisob siyosatini to'g'ri tashkil etilishini qonunlar, qarorlar va boshqa normativ-hujjatla asosida o'rganishlari va o'zlashtirishlari, bilim, kunikma va malakalar shakllanishi hisoblanadi.</p>

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Iqtisodiyot nazariyasi (ECOTHE)
2.	Statistika (STATIS6)
3.	Soliq va soliqqa tortish (TAXATI6)
4.	Moliya asoslari (FUNFIN6)

Ta’lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Fanning asosiy muammolari va uning kasbni egallashdagi mohiyati, buxgalteriya hisobining mantiqiy o‘rni va roli hamda rivojlanish tendensiyasi haqida tushunchalar hosil qilish kerak.
TN2	Iqtisodiyot sohalarida buxgalteriya hisobining o‘ziga xos xususiyatlari va imkoniyatlarini hamda buxgalteriya hisobining xo‘jalik faoliyatining turli jabhalarida qo‘llanilishi asoslari haqida tasavvurga ega bo‘lish kerak.
TN3	Talabalarni iqtisodiyot sohalarida buxgalteriya hisobining tashkiliy va dasturiy vositalari bilan tanishtirish va ushbu vositalarni amalda qo‘llanilishi, ilmiy tadqiqot ishlari, hamda ularni o‘quv jarayonlariga tadbiq etish usullari va ularning o‘ziga xos xususiyatlari haqida bilimga ega bo‘lishi kerak.
TN4	Fanni o‘rganish mobaynida talabalar xo‘jalik jarayonlaridan foydalanib muammoli masalalarni yechish, internet texnologiyalari, buxgalteriya dasturlardan foydalanish kabi bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘ladilar.
	<i>Ko‘nikmalar jihatidan:</i>
TN5	Iqtisodiyot sohalarida boshqaruv tizimlarida buxgalteriya hisobining o‘ziga xos xususiyatlari va imkoniyatlarini, hamda moddiy va nomoddiy ne‘matlarni ishlab chiqarish, ularni texnologik jarayonlarni hisobga olish va boshqaruv faoliyatining turli sohalarida foydalanish asoslari bo‘yicha ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak.
TN6	Iqtisodiyot sohalarida buxgalteriya hisobining asosiy e‘tibori xo‘jalik muomilalarini o‘z vaqtida hujjatlashtirish, ularni hisobga olish, hisob ma‘lumotlarni umumlashtirish va foydalanuvchilarni hisobot ma‘lumotlari bilan ta‘minlashga doir bilimga ega bo‘lishi kerak.
TN7	Ushbu fanni o‘rganish mobaynida talabalar buxgalteriya hisobiga doir xo‘jalik muomalalaridan foydalanib muammoli masalalarni yechish, iqtisodiy qarorlar qabul qilish, muomalalarni tahlil qilishlardan foydalanish kabi bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘ladilar.

Fan mazmuni		
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)		
M1	“Buxgalteriya hisobi” faniga kirish.	2 soat
M2	Buxgalteriya balansi.	2 soat
M3	Schyotlar tizimi va ikkiyoqlama yozuv.	2 soat

M4	Hujjatlashtirish va inventarizatsiya.	2 soat
M5	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari.	2 soat
M6	Pul mablagʻlari va valyuta operatsiyalari hisobi.	2 soat
M7	Mehnat va ish haqi hisobi.	2 soat
M8	Tovar-moddiy zahiralari hisobi.	2 soat
M9	Investitsiyalar hisobi.	2 soat
M10	Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar hisobi.	2 soat
M11	Boshqaruv hisobini tashkil qilish.	2 soat
M12	Tayyor mahsulot va uning sotilishini hisobga olish.	2 soat
M13	Xususiy kapital va majburiyatlar hisobi.	2 soat
M14	Moliyaviy natijalar hisobi.	2 soat
M15	Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish.	2 soat
Mashgʻulotlar shakli: Amaliy mashgʻulot (A)		
A1	“Buxgalteriya hisobi” faniga kirish.	2 soat
A2	Buxgalteriya hisobining metodi va tamoyillari.	2 soat
A3	Buxgalteriya balansi.	2 soat
A4	Schyotlar tizimi va ikkiyoqlama yozuv.	2 soat
A5	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish.	2 soat
A6	Hujjatlashtirish.	2 soat
A7	Inventarizatsiya.	2 soat
A8	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari.	2 soat
A9	Pul mablagʻlari va valyuta operatsiyalari hisobi.	2 soat
A10	Banklarda hisob-kitob schyoti muomalalari hisobi.	2 soat
A11	Bankdagi maxsus schyotlardagi pul mablaglari hisobi.	2 soat
A12	Mehnat va ish haqi hisobi.	2 soat
A13	Tovar-moddiy zahiralari hisobi.	2 soat
A14	Investitsiyalar hisobi.	2 soat
A15	Asosiy vositalar hisobi.	2 soat
A16	Nomoddiy aktivlar hisobi.	2 soat
A17	Boshqaruv hisobini tashkil qilish va ustama xarajatlari hisobi.	2 soat
A18	Tayyor mahsulot va uning sotilishini hisobga olish.	2 soat
A19	Xususiy kapital hisobi.	2 soat
A20	Majburiyatlar hisobi.	2 soat
A21	Moliyaviy natijalar hisobi.	2 soat
A22	Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish.	2 soat

Mustaqil taʼlim (MT) 106 soat		
1	Buxgalteriya hisobining paydo boʻlishi va rivojlanishi.	4 soat
2	Buxgalteriya balansi va unda roʻy beradigan oʻzgarishlar.	4 soat
3	Buxgalteriya hisobi schyotlar tizimi.	4 soat
4	Buxgalteriya hisobida ikkiyoqlama yozuv.	4 soat
5	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish.	4 soat

6	Hujjatlashtirish va ularning aylanishi.	4 soat
7	Inventarizatsiya va uni tashkil etish.	4 soat
8	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari.	4 soat
9	Naqd pul mablag' lari hisobi.	4 soat
10	Bankdagi hisob-kitob raqamidagi pul mablag' lari hisobi.	4 soat
11	Valyuta operatsiyalari hisobi.	4 soat
12	Tovar-moddiy zahiralar hisobi.	6 soat
13	Investitsiyalar hisobi.	4 soat
14	Asosiy vositalar hisobi.	4 soat
15	Nomoddiy aktivlar hisobi.	4 soat
16	Boshqaruv hisobini tashkil qilish.	4 soat
17	Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi.	6 soat
18	Ustama xarajatlari va ularni taqsimlash hisobi.	4 soat
19	Tayyor mahsulot va uning sotilishini hisobga olish.	4 soat
20	Xususiy kapital hisobi.	4 soat
21	Majburiyatlar hisobi.	4 soat
22	Moliyaviy natijalar hisobi.	4 soat
23	Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish.	6 soat
24	BHMS va ularni buxgalteriya hisobida tutgan o'rni.	4 soat
25	"Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun va uning ahamiyati.	4 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. - T.: Fan va texnologiya, 2019. 289 b.
2.	Isroilov B.I., Xolbekov R.O. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Darslik.- Toshkent: "Tafakkur" nashriyoti, 2020. 240-b.
3.	Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. -T.:Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b.
4.	Hoshimov B. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Darslik. T.: "Yangi asr avlodi", 2004. 279 b.
5.	D.E. Norbekov, A.N. To'rayev, Sh.Sh. Rahmonov. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. -T.:Iqtisod-moliya, 2019. 332 b.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 104 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017.-48 b.
3.	Karimov A., Muqumov Z., Tulayev M. Kurbanbayev J., Raxmonov Sh. Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -192 b.

Axborot manbalari	
1.	www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
2.	www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti.
3.	www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qumitasi rasmiy sayti.
4.	www.ziyonet.uz - Axborot – ta'lim portal.
5.	www.sciencedirect.com . – ommabop ilmiy jurnallar sayti.
6.	www.scopus.com . - ommabop ilmiy jurnallar sayti.

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy-huquqiy ujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
 - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
 - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
 - fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
 - fanni bilmasa.

Fan o'qituvchilari to'g'risida ma'lumot

Muallif:	A.B. Ravshanov, katta o'qituvchisi.
E-mail:	r.alisher@17m71gmail.com
Tashkilot:	Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti, "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasida
Taqrizchilar:	1.Egamberdiyeva Salima Raimovna-QarMII, Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasida dots., i.f.n. 2.Qurbonov Alisher Boboqulovich.-QarMII, "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasida dots., i.f.n.

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil "___" "_____"dagi "___"-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Iqtisodiyot" fakultetining 2024 yil "26" "06"dagi "11"-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasining 2024 yil "13" "06"dagi "80"-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchilar:

Z.E.Chorshanbiyev

A.H.Berdiyev

A.T. Alikulov

A.B. Ravshanov

